

значними літературними досягненнями та інтересом до особистості письменника, була значно підсилена в Україні суспільно-історичними особливостями розвитку країни: інформаційною ізоляваністю, співзвучністю настроїв, що панували у творчості майстра та в радянському соціумі. Сукупність цих чинників заклала підвалини культу Хемінгуея в Україні в період активного входження його мистецького набуtku в українську літературу в 60-х роках. Поява „хемінгуеївського буму” разом із іншими своєрідними рисами сприйняття доробку прозаїка в Україні (30-літнє відставання від країн Америки і Європи, орієнтація у виборі творів для перекладу на їх близькість ідеології, а не на художню вартість) є наслідками негативного втручання держави в розвиток українського красного письменства.

Література

1. Сверстюк Є. „Шістдесятники і Захід” // Українське слово: хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: У 4-х книгах. – Київ: „Аконіт”, 2001
2. Яременко В. // Українське слово Панорама української літератури ХХ століття // Українське слово: хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: У 4-х кн. – Київ: „Аконіт”, 2001

Ісаєнко С.В.

Чернівецький національний університет

СВОЄРІДНІСТЬ РЕЦЕПЦІЇ МІФУ В РОМАНІ К. РАНСМАЙРА “ОСТАННІЙ СВІТ”

Роман К. Рансмайра “Останній світ” став помітною подією в літературному житті Заходу. Вважається, що Рансмайр є одним із засновників постмодернізму в Європі. Тому переклад роману українською був сприйнятий з великим зацікавленням. Однак це було обумовлено не тільки тим, що творчість письменника дуже відома, але й тим, що роман інтерпретує класичний твір Овідія Назона “Метаморфози.”

Безпосередній зв'язок з “Метаморфозами” зумовлює зосередження уваги в першу чергу на аспектах, що структурують текст Рансмайра та визначають його семантику.

Структурною основою виступає, насамперед, історія заслання самого Назона. Однак поет присутній у творі не безпосередньо, а як опосередкована інформація в тексті. Всі сюжетні лінії невмолимо рухаються до трагічного завершення – всесвітнього потопу. Хронологія подій підкорена авторській тенденції до збільшення фатальної напруги між текстами, що ілюструється й

руйнуванням і зникненням текстів Назона і викликає відчуття розладу й майбутнього зникнення світу.

“Останній світ” реалізовує типову міфологічну схему повернення до “початку,” фіксує останню стадію космічного циклу існування, яка за всіма законами міфологічного мислення започатковує новий світ, що, зазнавши докорінної зміни ентропії, став світом каміння.

Мотив пошуку (типовий для постмодерністського мислення) у тексті Рансмайра виступає не просто функцією, що забезпечує композиційно-сюжетну єдність, а є прийомом, який дозволяє авторові, відштовхуючись від протилежного, фіксувати нові метаморфози світу. Символічним відображенням цього процесу постає текст, викарбуваний у камінні, який набуває вигляду й семантики загубленого в часі археологічного свідчення на фоні занепаду культури й цивілізації (за О. Шпенглером).

Архетип всесвітніх вод реалізовується в романі Рансмайра у повній відповідності до класичної міфологічної моделі. Історія всесвітніх потопів, нищівних вод, має довгу історію і є типологічною для людської культури. Вона ілюструє закономірності мислення людини, яка реагує на подібні ситуації.

Міфології багатьох народів світу фіксують оповіді про всесвітній потоп, який започатковує нову стадію існування космосу (Дж. Фрезер).

Песимізм інтерпретації текстів Назона в романі “Останній світ” безпосередньо пов’язаний з сучасною проблематикою західної цивілізації. Перш за все це стосується духовної сфери людського буття, яка, втрапивши іудо-християнський зміст світоглядної традиції, в крайніх проявах раціоналізму дійшло до тієї межі самозаперечення, що знищує надію на оптимістичну перспективу існування поза межами земної хронології.

Люди із каміння, що прийшли після людей божої породи, ілюструють якісно новий стан космосу. Вічність їхнього камінного ества передбачає вихід за межі циклічності міфологічного часу. Потоп у Рансмайра є останньою часовою межею нормального існування всесвіту, останньою подією людського світу, тобто буквально – остаточним кінцем світу, оскільки після смерті останніх двох людей, носіїв життя, вже ніхто не вмиратиме. Так автор в децю інтерпретованій формі реалізовує позитивістську самовпевненість сучасної цивілізації. Вічність, що втілюється в камені, передбачає безперервну незмінність існування, вона символізує холодну байдужість неживої матерії, бездуховну самодостатність існування як такого. У романі “Останній світ” буквально втілюються приховані прагнення й тенденції розвитку сучасної цивілізації, що руйнує найважливіші, визначальні характеристики й ознаки людського життя та космосу. Останній втрачає здатність до оновлення,

оскільки відсутність у ньому людини автоматично означає відсутність космосу як певного упорядкованого середовища реалізації життя. Таким чином, Рансмайр змальовує кінець людини як кінець часу, тобто духовної хронологічної перспективи. Сутність каміння в романі є втіленням безпосереднього вияву мертвої матерії. Буття каміння як засіб досягнення вічності є останньою метаморфозою вічності. Смерті тепер не існує, бо вона не має протилежної точки відліку – життя. Історія людини полягала в безперервності повторень і складала вічну циклічність космосу. Кінець історії людини означає кінець історії космосу.

Усвідомлення скінченності людини на тлі безконечності матерії – це спонукальна причина одухотворення всесвіту. У Рансмайра безконечність втілюється безпосередньо в самій собі людиноподібними істотами. Текст як свідчення самоусвідомлення зникає, камінь усвідомлює себе тільки як камінь. Тексти Назона теж перетворюються на камінь, символізуючи вічність духу, але вони з часом зникають, поступово вкриваючись товстим шаром слимаків, заростаючи лишаями. Зостається тільки каміння як сутність первинного безпосереднього вияву вічної матерії.

Кам'яні люди серед каміння – це вічність у вічності, це кінець людини (історії) і кінець міфу (циклічності). Так Рансмайр у романі “Останній світ” вирішує есхатологію конфлікту сучасної цивілізації, прогножуючи його розв'язання настанням дійсно останнього назавжди.

Література

1. Зварич І.М. Міф у генезі художнього мислення. – Чернівці: “Золоті литаври”, 2002. – 235с.
2. Рансмайр К. Останній світ. – Київ: “Основи”, 1994. – 206с.
3. Фрезер Дж. Фольклор в ветхом завете. – Москва: “Политическая литература”, 1985. – 511с.
4. Элиаде М. Трактат по истории религий. – Санкт-Петербург “Алетейя”. – Том1. – 1999. – 394с
5. Ransmayr Ch. Die letzte Welt. – Frankfurt am Main: Fisher Taschenbuh Verlag. – 2001. – 317S.

Король А.В.

Чернівецький національний університет

АДАПТАЦІЯ ЖАНРОВОГО УНІВЕРСУМУ ПРИТЧІ ДО ПЕРСОНАЛЬНОГО ПИСЬМЕННИЦЬКОГО ДОСВІДУ

Притча виникла в сиву давнину й знайшла своє вираження насамперед у Біблії, далі поширювалася в різних мовних культурах, у літературі періоду Київської Русі, у давній українській